

Kuks – Granátové jablko

Myšlenka projektu

Obnovené barokní lázně na Kuksu, konference, společensko-kulturní centrum. Takový je cíl obnovy této kulturní památky světového významu, cíl projektu *Kuks – Granátové jablko*. Podle ředitelky Centra evropského projektování, a. s., Ing. Kláry Dostálové, se během příštích čtyř až pěti let má stát skutečností. *„Připravili jsme velký projekt obnovy Kuksu, který chceme uskutečnit ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR, Národním památkovým ústavem, Královéhradeckým biskupstvím, Řádem svatého Huberta, Královéhradeckým krajem Farmaceutickou fakultou UK a Univerzitou Hradec Králové do konce roku 2012. Chtěli bychom na projekt získat co nejvíce peněz z Evropské unie. Je to totiž velice zanedbané, a přitom velice slibné území,“* potvrdila Dostálová.

Projekt, který počítá se stamilionovými investicemi, bude zahrnovat spojení duchovních, společenských a vzdělávacích aktivit včetně ubytování, zlepšení silnic i protipovodňové zábrany. *„Území Kuksu by se mělo vyřešit jednou provždy tak, aby mělo pro Královéhradecký kraj ekonomický přínos, a to jak z ožvlého kulturního dědictví, tak i z doplňkových aktivit pro cestovní ruch. Když se nám nepodaří získat peníze najednou, rozdělíme obnovu zámku a jeho okolí do etap a budeme je realizovat postupně v průběhu příštích několika let,“* řekla Dostálová.

Královéhradecký kraj počítá i s tím, že přílivu turistů do kraje napomůže pokračující stavba dálnice. Barokní lázně Kuks se v budoucnu bezesporu stanou důstojnou alternativou Krkonoš. *„Turisté by už nejezdili jen na hory, ale i do podhůří,“* plánuje Dostálová.

Na zatraktivnění místa prodchnutého duchem Matyáše Bernarda Brauna se přímo podílí i Královéhradecký kraj. *„Z rozpočtu jsme uvolnili milion korun. Podpořili jsme jak vznik projektu, tak třeba vznik unikátní křížové cesty nedaleko Kuksu, díla čtrnácti sochařů,“* uvedl hradecký hejtmán Pavel Bradík. Křížová cesta byla kdysi záměrem už samotného budovatele areálu - hraběte Šporka.

Záměr probudí celou obec Kuks. Malá obec, kterou hrabě Špork kdysi proslavil po celé Evropě, chce být zase lákadlem uměleckým i turistickým. Něco z toho se daří: na Kuksu se v návštěvnické sezoně koná řada kulturních akcí, k nejvýznamnějším patří třeba letní festival barokní hudby a divadla. Obci však chybí zázemí pro lidi, kteří by v prostředí soch barokního génia Matyáše Brauna chtěli strávit delší čas. Místní radnice na to sama nestačí. Královéhradecký krajský úřad si správně uvědomil, jaký potenciál v sobě Kuks má. Ten je třeba náležitě využít. O Kuksu se ví u našich sousedů, ba dokonce i v zámoří.

Projekt *Kuks – Granátové jablko* připravuje Centrum evropského projektování a. s. Rekonstrukce Hospitalu s proslulou barokní lékárnou a sochařskou výzdobou od Matyáše Bernarda Brauna a jeho okolí by měla spolykat okolo šesti set milionů korun. Provedení záměrů mají pokrýt peníze z fondů Evropské unie a státního rozpočtu.

Kuks se může pochlubit dobrým dopravním spojením i blízkostí atraktivních míst, jako jsou královédvorská ZOO či krkonošská horská centra. Obec však sužují špatný stav místních komunikací, nedostatečné turistické služby i to, že návštěvníci Kuksu se dnes nemají kde ubytovat. Zamýšlené projekty v obci Kuksu by to měly napravit a počítá se v nich mimo jiné i s opatřeními k minimalizaci nebezpečí povodní. „*Záměr obnovy lokality vítáme. Pro nás to je záchrana, protože sami se o památky a záležitosti související s cestovním ruchem nejsme schopni postarat,*“ vítá projekt starosta obce Jiří Beran.

Sami památkáři potvrzují, že Kuks - jediný dochovaný barokní lázeňský areál u nás - je poklad. V České republice, ale možná i ve střední Evropě nebo vůbec v Evropě bychom hledali jenom stěží ekvivalent k tomuto prostoru. Bez mála miliardový záměr obnovy celého území Kuksu proto počítá s tím, že bude financován minimálně z osmdesáti procent z peněz Evropské unie.

Barokní komplex v Kuksu začal stavět František Antonín Špork v roce 1692. Stavební činnost vyvrcholila kolem roku 1710. Z původního rozsáhlého lázeňského areálu se do dneška dochoval pouze špitál s kostelem Nejsvětější Trojice a kryptou. Zámek a některé další budovy vzaly za své při povodních a požáru. Světoznámá je Braunova sochařská výzdoba areálu.

Název projektu, *Kuks – Granátové jablko*, vznikl jako potřeba odlišit záměr revitalizace barokního areálu od stejnojmenné obce. Je odkazem na hlubokou tradici humanistických myšlenek a pomoci bližnímu, jejichž nositelem zde byl Hospitálský řád sv. Jana z Boha, tzv. Milosrdních bratří.

Řád nese ve svém znaku právě granátové jablko, které je neodmyslitelně spojeno se španělskou Granadou - městem, kde zakladatel řádu Sv. Jan z Boha (Joao Cidade Duarte, španělsky Juan Ciudad, 1495 - 1550) v roce 1539 začal budovat první hospital jako útulek pro bezdomovce a chudáky a převzal sám péči o jejich potřeby. Podporován mnoha dobrodinci mohl si brzy pronajmout dům a zbudovat v něm azyl pro potřebné. Tento malý špitál byl však v jeho představě něco více než tehdejší existující špitály, které osobně poznal. Intuitivně zavedl v hospitálu princip rozdělování nemocných podle charakteru a potřeb jejich onemocnění, dále poskytl každému nemocnému jeho vlastní lůžko a akceptoval tak právo nemocných na soukromí. Staral se, aby jeho nemocní získali tu nejlepší možnou medicínskou péči. Přímo příkladné byly v jeho hospitálu hygienické podmínky. Zvláštní péči věnoval duševně nemocným. Stal se průkopníkem moderní ošetrovatelské péče.

zdroj: webové stránky řádu; www.milosrdni.cz

Projektové informace

Operační program	Integrovaný operační program
Priorita	5.1.b) realizace vzorových projektů obnovy a využití nejvýznamnějších součástí nemovitého památkového fondu ČR
Nositel projektu	Národní památkový ústav
Cíl projektu	Revitalizace Hospitálu jako součást jediného dochovaného barokního lázeňského komplexu v ČR a jeho využití jako společensko – kulturního centra Královéhradeckého kraje
Popis projektu	<p>předpokládané využití Hospitálu – areál společenského a kulturního života</p> <ul style="list-style-type: none"> - národní centrum trojrozměrné digitalizace památek - Institut barokních studií (koordinace akademického, kongresového a uměleckého provozu), spolupráce Univerzity Hradec Králové, Karlovy univerzity a Univerzity Pardubice - expozice myslivosti – Řád sv. Huberta, v kontextu Šporkovské tradice a jeho aktivitami spjatými s areálem a dobou F.A. Šporka.. - diecézní muzeum – umělecká díla ve vlastnictví římskokatolické církve budou svěřena NPÚ, který zajistí provozování této expozice a v případě nutnosti i restaurování svěřených památek. Ze souboru děl lze utvářet expozice zaměřené jak tematicky, tak dobově výstavy. Biskupství královéhradecké zajistí stálého kurátora sbírek - stávající barokní lékárna a farmaceutické muzeum – rozšíření stávajících expozic, obohacení expozice instalací zakoupeného vybavení barokní lékárny z Jihlavy - stávající prohlídkový okruh (obrazárna, sakristie, kostel, kaple, lapidárium, od r. 2008 nová šporkovská expozice s modelem Kuksu arch. Brixie - Galerie vín - nové prostory pro správu objektu, ubytování pro kastelána a prostory pro průvodce, WC návštěvníků, pokladna, drobný prodej - refektář: konference, výstavy, koncerty, umělecké workshopy, využití sálu pro cca 100 osob - ubytování – využití ubytovací kapacity vybudované v 80-tých letech 20. stol. V JV nároží – nutná úprava podle současných nároků. Ubytovací kapacita pro účastníky vzdělávacích akcí spojené s institutem barokních studií a dalšími vzdělávacími aktivitami - stravování – v stávajícím zázemí vybudovaném v objektu sýpky východně od Hospitálu, při nárazových akcích možné využití cateringu v Hospitalu. - zahradní domek a prostor nádvoří a hospitální zahrady využít pro případné občerstvení v letních měsících, bude provozováno NPÚ na základě platného ŽL nebo nájemcem - bylinná zahrada - obnova špitálního hřbitova vč. rekonstrukce kaple zbořené v 80. letech 20. století

	<ul style="list-style-type: none"> - areál Betlému – restaurování plastik a celková rehabilitace areálu s doprovodnými aktivitami a zázemím při vstupu do areálu - důsledná a komplexní obnova všech původních barokních zahrad (včetně jejich prvků – květinová výzdoba, broderie, vodní prvky, cesty a pochozí plochy, v odpovídající materiálové a řemeslné kvalitě) v okolí komplexu špitálu i zámku (dle dochované dobové ikonografie a výsledků archeologického průzkumu) a to včetně vazeb a přesahů do krajiny v rámci celého šporkovského panství Choustníkovo hradiště (viz krajinná územní studie VÚKOZ Průhonice). Důraz bude kladen na obnovení a zprůchodnění původního vyhlídkového cestního okruhu panství, které je esenciální pro správné pochopení, prezentaci a interpretaci celého Šporkova areálu.
Výsledek projektu	Záchrana nejvýznamnější části jedinečného barokního komplexu a zatraktivnění území Kuksu jako místa kulturního a společenského života
Dopad projektu	Zvýšení návštěvnosti kulturní památky a tím i zatraktivnění celého regionu. Celoroční oživení památky
Jak tento dopad souvisí s opatřením a jeho cílem?	Získané finanční prostředky přispějí k výraznému zkvalitnění nabídky služeb historických objektů a jejich vrácení do života, tím větší povědomí lokality. Tímto projektem se dosáhne synergického efektu, připraví se prostor pro následné aktivity regionálního charakteru.
Předkladatel projektu	Národní památkový ústav zastoupený generálním ředitelem Pavlem Jerie; Informace: Mgr. Zdeněk Musil, tiskový mluvčí, tel.: 257 010 169, mobil: 604 711 263, mail: musil@up.npu.cz, Ing. Marie Nováková, vedoucí odd. strukturálních fondů, tel.: 257 010 223, mail: novakova@up.npu.cz
Zodpovědný zástupce předkladatele projektu	Ing. arch. Jan Čiháček, ředitel územního odborného pracoviště NPÚ pro Královéhradecký kraj se sídlem v Jaroměři-Josefově, Okružní 418, 551 02 Jaroměř, tel.: 491 814 357, mail: josefov@josefov.npu.cz
Manažer projektu	Centrum evropského projektování a. s., Regiocentrum Nový pivovar, Evropský dům, Soukenická 54, 500 03 Hradec Králové, Ing. Klára Dostálová, ředitelka pověřená prokurou, tel.: 495 817 801, mail: dostalova@cep-rra.cz, Bc. Lenka Houserová, finanční manažerka, tel.: 495 817 820, mail: houserova@cep-rra.cz
Celkové náklady projektu	cca 500 mil. Kč Příprava projektu rok 2008 - 2009 35 mil. Kč
Strukturální fondy Státní rozpočet Krajský rozpočet	SF 85%, SR 15%
Předložení projektu	1. výzva roku 2009
Očekávaný začátek projektu	červen 2010
Očekávaný konec projektu	31. prosince 2012